

Gastouderbureau Gastvrij!

Pedagogisch beleidsplan

GastVrij!
gastouderbureau

Inhoud

Inleiding	3
Gastouderbureau Gastvrij (“Gastvrij”)	4
- Een flexibel en eigentijds bureau	4
- Wat kunt u van ons Gastvrij verwachten?	4
- Tarieven	5
- Hoofdactiviteiten Gastvrij	5
- Goede zorg en veiligheid waarborgen voor de kinderen	6
- Kassiersfunctie	7
Het pedagogisch aanbod voor de kinderen	8
- De pedagogische basisdoelen	8
- Bieden van emotionele veiligheid	9
- Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke vaardigheden	12
- De opvoedomgeving stelt kinderen in de gelegenheid om hun sociale vaardigheden te ontwikkelen	13
- Overdragen van waarden en normen	14
(Kwaliteits)eisen	16
- Bemiddelingsmedewerkers	16
- Gastouders	16
- Verzorging	17
- Veiligheid	18
- Eisen aan de opvanglocatie	18
- Hoeveel kinderen mag een gastouder opvangen?	19
- Goede overdracht	19
- Flexibiliteit	19
- Een hele verantwoordelijkheid	20
Bijlage: Ontwikkelingsopgaven naar leeftijdsfase	21
- De ontwikkelingsopgaven bij kinderen	21
- Voor kinderen tussen de 0 en 18 maanden	21
- Voor kinderen tussen 1,5 en 2,5 jaar	21
- Voor kinderen tussen 2,5 en 4 jaar	22
- Voor kinderen tussen 4 en 6 jaar	22
- Voor kinderen tussen 7 en 9 jaar	22
- Voor kinderen tussen 10 en 13 jaar	23

Inleiding

Gastvrij worden de kinderen ontvangen door de gastouders. De kinderen en hun ouders voelen zich welkom en op hun gemak. Gastvrij is het kernwoord van waaruit onze visie en ons pedagogisch beleidsplan is geschreven. De mate waarop kinderen en ouders zich op hun gemak voelen bij onze gastouder bepaalt in belangrijke mate de kwaliteit van ons aanbod. Het kind zal zich veilig voelen, de ouder kan de zorg met een gerust hart overdragen en de gastouder kan een open en ontspannen band met het kind aangaan.

Gastouderbureau Gastvrij (hierna “Gastvrij”) selecteert haar gastouders naast hun pedagogische vaardigheden en huisvesting op deze basisvoorwaarde; gastvrijheid. Zowel gastouders als (vraag) ouders selecteren Gastvrij op het pedagogisch beleid. Gastouders beslissen of de visie overeenkomt met die van hen en/of zij kunnen werken volgens het beschreven beleid. Voor ouders is het van belang om te weten of het pedagogisch beleid aansluit op hun visie van opvoeden en verzorgen. Het onderstaande pedagogisch beleidsplan vormt dan ook het basisdocument van ons bureau. In dit plan leest u hoe wij onze kwaliteit verzorgen. In de basis zorgt het gastouderbureau voor alle facilitaire activiteiten die nodig zijn om ons aanbod te kunnen waarmaken. Zo bieden wij ten behoeve van onze pedagogische kwaliteit gastouders en ouders administratieve ondersteuning die nauw aansluit bij de noodzakelijke handelingen die de plaatsing bij de gastouder ondersteunen.

Daarnaast hanteren wij een selectieprocedure waarin wij onze normen en waarden centraal stellen en van waaruit wij onze gastouders opleiden en begeleiden. Middels bijscholing zijn zij op de hoogte van actuele ontwikkelingen en krijgen zij inhoudelijke ondersteuning. In het verlengde van deze informatie geven wij u een beeld hoe wij de koppeling verzorgen tussen ouders en de door hen gewenste gastouder. Uitgangspunt bij de koppeling is het belang van het kind dat zich gastvrij ontvangen voelt en in een goede samenwerking met de ouder opgevangen en begeleidt zal worden.

Tot slot beschrijven wij uitgebreid de onderbouwing van onze visie over hetgeen wij voor een kind van belang vinden en waar wij op letten.

1. Gastouderbureau Gastvrij (“Gastvrij”)

Een flexibel en eigentijds bureau

Gastvrij Nederland BV biedt via haar dochteronderneming Gastouderbureau Gastvrij BV verantwoorde en betrouwbare kinderopvang voor kinderen van 0 tot en met 13 jaar. Ons bureau kenmerkt zich door gebruik te maken van een flexibele en eigentijdse aanpak. Bij ons vindt u een gedegen pedagogisch klimaat, heldere regelgeving, eigentijdse communicatiemiddelen en duidelijke tarieven. Door gebruik te maken van efficiënte processen en een uitgedacht personeelsbeleid bieden wij hoogwaardige kwaliteit met een landelijke dekking. Ouders en gastouders bepalen zelf de mate van ondersteuning en dienstverlening. In dit concept hebben ouders zelf de kosten in de hand en maken het mogelijk dat de gastouder en de ouders tot een persoonlijke afstemming kunnen komen.

Wat kunt u van ons Gastvrij verwachten?

Als gastouderbureau hebben wij een administratieve en pedagogische functie. Administratief kunt u denken aan het koppelen van ouders met de juiste gastouder, de verplichte kassiersfunctie (ouders voldoen de factuur aan het gastouderbureau, wij storten het door naar de gastouder), het inschrijven van gastouders bij de betreffende gemeente, dossiervorming en kwaliteitsbewaking hiervan. Om deze taken zo optimaal en efficiënt mogelijk te laten verlopen werken wij met een speciaal voor deze branche ontwikkeld software pakket (PortaBase) zodat handmatige fouten geminimaliseerd worden.

Onze pedagogische taak vullen wij in door het verwacht en onverwacht inspecteren van de gastouders, jaarlijkse evaluaties met alle partijen en het bieden van webinars voor zowel ouders als gastouders. Door het werken met lokale bemiddelingsmedewerkers sluiten wij direct aan op de lokale markt en weten onze gastouders zeker dat ze te maken hebben met medewerkers die niet alleen op landelijk maar ook op lokaal niveau uitstekend op de hoogte zijn.

Onze bemiddelingsmedewerkers zijn vooral samenwerkingspartners voor de gastouders. Zij zorgen ervoor dat de randvoorwaarden optimaal zijn zodat de gastouder doet waar zij goed in is: het bieden van verantwoorde kinderopvang. Bemiddelingsmedewerkers zullen er in hun individuele aanpak dan ook alles aan doen om op een vriendelijke en onderbouwde manier met de gastouder mee te denken. Hierbij speelt hun persoonlijke aanpak een zeer essentiële rol. Iedere gastouder wordt gekoppeld aan een vaste en goed bereikbare bemiddelingsmedewerker als aanspreekpunt. Deze staat voor hen klaar en staat altijd open voor persoonlijk advies en ondersteuning.

Wij bieden kwaliteit door onder andere uitsluitend te werken met geregistreerde gastouders en opgeleide bemiddelingsmedewerkers met veelal ruime werkervaring in het werkveld. Ter ondersteuning bieden wij ook jaarlijks webinars voor gastouders. Enkele van deze cursussen zijn ook toegankelijk voor ouders of geïnteresseerden. De webinars zijn allen gericht op het ontwikkelen van het pedagogisch handelen in relatie tot het opvangen van kinderen dan wel het verbreden van de kennis op pedagogisch gebied. Uiteraard hebben wij een protocol huiselijk geweld en kindermishandeling, een oudercommissie, een vertrouwenspersoon en een klachtenregeling. Daarnaast werken wij zo goed als mogelijk samen met de GGD en gemeenten om onze kwaliteit te borgen.

Tarieven

Groot voordeel voor onze gastouders is dat zij zelf hun eigen uurtarief mogen bepalen. En dat voelt goed. Onze gastouders zijn tenslotte de mensen die het belangrijkste werk doen; zij bieden gastvrijheid, zij troosten, verschonen de luiers, sussen ruzies en leren veters strikken. Onze gastouders maken ons bureau! Door de keuze uit verschillende pakketten die verschillen qua prijs sluiten de bemiddelingskosten (ook wel bureaunkosten genoemd) beter aan op de situatie van de ouder. Ook dat voelt goed. Ten slotte wil iedereen graag regie hebben over wat hij/zij afneemt en waarvoor hij/zij betaalt.

Regulier contract:

Bemiddelingskosten voor een gastouder die in zijn/haar eigen huis opvangt: € 40 per maand per gezin.

Budget contract:

Bemiddelingskosten voor een gastouder die in zijn/haar eigen huis opvangt maar waarbij er minder dan 32 uur per maand opvang wordt afgenomen: € 24,50 per maand per gezin.

Gastouder aan huis contract:

Bemiddelingskosten voor als u een gastouder heeft die bij u in uw huis opvangt: 40 per maand per gezin.

Noodopvangcontract:

Dit contract is voor een extra gastouder. Bijvoorbeeld als uw eigen gastouder ziek is of op vakantie. Eenmalig voor een heel jaar voor het gehele gezin, € 50,-

Onze bemiddelingskosten bestaan uit een vaste, lage maandelijke vergoeding en zijn volkomen inzichtelijk. Zo weet de ouder precies waar hij/zij financieel aan toe is. Naast de bemiddelingskosten betaalt de ouder alleen de daadwerkelijk afgenomen uren, die gemakkelijk zijn te registreren via een online systeem. Wij stellen geen verplichtingen voor een minimum afname van uren en bij opzegging na de eerste zes maanden zijn er geen financiële consequenties. Kortom: open, eerlijk en duidelijk. Daar staan wij voor.

Hoofdactiviteiten Gastvrij

Als gastouderbureau houden wij ons met drie hoofdactiviteiten bezig:

- Het werven, selecteren en matchen van ouder en gastouder;
- Het waarborgen van goede zorg en veiligheid voor de kinderen;
- Het uitvoeren van een kassiersfunctie.

Werven, selecteren en matchen

Het werven, selecteren en matchen van ouders met gastouders is een belangrijke taak. Wij werven onze ouders en gastouders via een breed scala van on- en offline kanalen. Wij gebruiken hiervoor de mogelijkheden die de moderne communicatiemedia ons bieden.

Wij zijn trots op alle gastouders waar wij mee samenwerken. We werken dan ook alleen maar samen met gastouders waarvan wij overtuigd zijn dat ze bij ons bedrijf en onze visie horen. Omdat wij trots zijn willen we de ouders dan ook een helder beeld van ons bestand geven. Dit doen we door gastouders online te presenteren.

Gastouders waarmee wij samenwerken worden begeleid in het opstellen en invullen van documenten en krijgen indien nodig of op verzoek altijd (extra) pedagogische ondersteuning van het bureau en haar bemiddelingsmedewerkers.

Elke koppeling wordt door Gastvrij persoonlijk door de bemiddelingsmedewerker begeleid. Hierbij wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de aansluiting op de wensen van zowel gast- als vraagouder. De bemiddelingsmedewerker hanteert een aantal aanvullende selectiecriteria om de kwaliteit van iedere unieke koppeling te borgen. Meer over de kwaliteit van de opvang leest u in het laatste gedeelte van dit document.

Goede zorg en veiligheid waarborgen voor de kinderen

Om goede zorg voor de gastkinderen te waarborgen zijn er regelmatig contactmomenten tussen Gastouderbureau Gastvrij en de ouders en gastouders. Tijdens deze contactmomenten gaan we na of de opvang voorspoedig verloopt en controleren we of de kwaliteit van de zorg (nog) in orde is. Wij hanteren zes verschillende contactmomenten:

1. Intakegesprek ouders

Een bemiddelingsmedewerker die gedurende de samenwerking vast aanspreekpunt blijft, voert met iedere ouder een intakegesprek. Gedurende het intakegesprek bespreken wij de verwachtingen over gastouderopvang en beantwoorden praktische vragen. Doel is om er achter te komen of het gevoel van beide kanten goed is en er interesse bestaat om met elkaar in zee te gaan.

2. Kennismakingsgesprek & risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid

Gastouders die zich bij Gastvrij willen inschrijven, worden door de vaste bemiddelingsmedewerker op de locatie waar de opvang zal plaatsvinden bezocht. Tijdens dit kennismakingsgesprek wordt er bekeken of de gastouder past bij Gastvrij. Indien dit positief is worden de documenten doorgenomen (zoals pedagogisch beleidsplan en de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld) en voeren we de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid uit, die we vervolgens jaarlijks herhalen. Zo weten wij zeker dat een gastkind in een veilige en gezonde omgeving terecht komt. De uitslag van deze inventarisatie leggen wij schriftelijk vast.

3. Koppelingsgesprek

Als een ouder en gastouder gekoppeld worden via Gastvrij, komt de vaste bemiddelingsmedewerker van Gastvrij langs voor een koppelingsgesprek met zowel de ouder als de gastouder. Tijdens dit gesprek wordt het contract getekend en worden er aanvullende afspraken gemaakt over onder meer opvangtijden, gewenste zorg en de wenperiode.

4. Evaluatiegesprek

Jaarlijks evalueert een bemiddelingsmedewerker de koppeling met de vraagouder. Er wordt in dit gesprek besproken of de opvang naar wens verloopt en/of er nog verbeteringen mogelijk zijn. Mochten er bijzonderheden of vragen zijn, dan bespreken wij deze.

5. Voortgangsgesprek

Eens per jaar voert de vaste bemiddelingsmedewerker een voortgangsgesprek met de gastouder. In dit voortgangsgesprek bespreken wij niet alleen of de opvang naar wens verloopt maar wordt ook de ontwikkeling en het welzijn van de gastouder besproken. Voor Gastvrij is het belangrijk om met dit gesprek ook zicht te houden op de kwaliteit, kennis & vaardigheden van de gastouder en zien wij toe op de naleving van ons pedagogisch beleid en de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld.

6. Ongeplande huisbezoeken

Buiten de bovenstaande (geplande) contactmomenten legt Gastvrij ook regelmatig onverwachte huisbezoeken af. In deze planning zit juist geen structuur of terugkerend patroon. Gastvrij vindt het belangrijk dat de kwaliteit van de kinderopvang altijd goed is en om die reden leggen bemiddelingsmedewerkers ook onverwachte bezoeken aan huis af. De bemiddelingsmedewerker kan op deze manier even langskomen als hij/zij toevallig in de buurt is om te horen en te zien hoe het gaat met de gastouder en de kinderen en heeft oog voor de opvang omgeving in het algemeen.

Kassiersfunctie

Een andere belangrijke functie van Gastvrij is de wettelijke kassiersfunctie. Aangezien ouders niet rechtstreeks de opvanggelten mogen betalen aan de gastouders is de tussenkomst van een gastouderbureau verplicht. Bij Gastvrij voert de gastouder zijn/haar uren in in het systeem, waarna de ouder deze kan goedkeuren. Na de goedkeuring of het verstrijken van de goedkeuringsperiode wordt er een factuur gestuurd vanuit het gastouderbureau naar de ouder. De ouder betaalt Gastvrij, die op haar beurt de gastouder betaalt. Gastvrij doet er alles aan om de opvanggelten zo snel als mogelijk door te storten naar de gastouders.

2. Het pedagogisch aanbod voor de kinderen

Gastvrij ziet kinderen als ontdekkingsreizigers in hun prille leven. In deze mooie belangrijke beginfase van hun leven zijn sowieso de bekende elementen van belang: rust, regelmaat en reinheid. Gastvrij benadrukt echter dat veiligheid in haar beleid centraal staat. Kinderen moeten zich onbelast, vrij kunnen ontwikkelen om alle vaardigheden aan te kunnen leren die zij nodig hebben. Het aanbod van Gastvrij is gebaseerd op het bieden van geborgenheid en gastvrijheid in combinatie met een stimulerende en oplossingsgerichte begeleiding.

De gastouder biedt de kinderen een opvangomgeving aan waarin de kinderen zich (in samenwerking met ouders) kunnen ontwikkelen in hun vaardigheden en daar ook plezier in kunnen hebben. Het aanbod van de gastouder wordt afgestemd op hetgeen voor kinderen in hun leeftijdsfase van belang is. Gastvrij werkt vanuit de visie dat ontwikkeling gezien wordt als een interactief proces tussen kind en (pedagogische) omgeving. De omgeving heeft invloed op de ontwikkeling van het kind. Bij een kind dat opgroeit in een liefdevolle, stabiele en stimulerende omgeving is de kans groter dat het zich goed ontwikkelt dan bij een kind dat opgroeit in een minder ondersteunende omgeving. Daarnaast heeft het kind ook invloed op de omgeving.

Voor het antwoord op de vraag waaraan een pedagogische omgeving (zoals een gastoudergezin) in algemene zin moet voldoen om de ontwikkeling van een kind zo goed mogelijk te laten verlopen, hanteert Gastvrij de vier zogenoemde pedagogische basisdoelen, zoals beschreven door Riksen-Walraven (2004);

1. Het bieden van emotionele veiligheid.

Jonge kinderen moeten zich veilig en beschermd voelen. Zij hebben ouders en/of opvoeders nodig om te zorgen voor hun eerste levensbehoeften en om hen te beschermen tegen gevaar. Zij hebben volwassenen nodig die van hen houden, betrokken zijn, weten wat zij nodig hebben, met hen spelen en praten. Op deze wijze biedt de gastouder geborgenheid, de veilige basis van waaruit het kind de wijde wereld kan en durft te ontdekken. Kinderen zijn als het ware ontdekkingsreizigers die moeten kunnen terugvallen op een veilige en vertrouwde basis. Als een kind zich onveilig voelt staat het niet open om te spelen en te leren. Het gevoel van veiligheid bij gastouders wordt o.a. bepaald door de ruimte/omgeving en het contact met andere kinderen. De gastouder biedt kinderen de volgende basisveiligheid:

- Een vertrouwde relatie tussen kind en gastouder
- Sensitieve responsiviteit (=gevoelig en adequaat reageren op signalen van het kind) van de gastouder.
- Begeleiding van interacties tussen de aanwezige kinderen
- Een vertrouwde relatie tussen de gastouder en ouders
- Structuur en voorspelbaarheid in tijd-ruimte-aanbod.

2. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties.

Het kind moet zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit kunnen ontwikkelen. Het kind moet zich kunnen ontwikkelen: motorisch, cognitief emotioneel en sociaal. Gastvrij biedt kinderen een “veilige omgeving” waarbij de gastouder inzicht heeft en inspeelt op de behoeften en signalen van het kind en dat zij daar passend en tijdig op reageert. Kernwoord voor de houding is responsieve sensitiviteit. Met behulp van deze ondersteuning ontwikkelt het kind:

- Vertrouwen in de ander
- Zelfvertrouwen
- Eigenwaarde

3. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competenties.

Met sociale competenties wordt bedoeld dat het kind leert om te communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen. De gastouder biedt kinderen een klimaat, omgeving waarin de sensitieve responsiviteit de basis is voor de ontwikkeling van de eigenwaarde en de sociale vaardigheden van het kind. Door te troosten, te lachen, te stimuleren, hulp te bieden, te begrenzen, aandacht te geven voelt het kind zich gezien en veilig om zich te ontwikkelen. Signalen van het kind worden herkend, erkend en opgepakt. Door het leren van sociale competenties krijgen kinderen de kans om zich te ontwikkelen tot personen die goed kunnen functioneren in de samenleving.

4. Kinderen de gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken.

De kinderen leren wat wel en niet mag. Er zijn veel (on)geschreven gedragsregels: je mag een ander geen pijn doen, samen delen, om de beurt etc. Spelenderwijs en in de dagelijkse opvang met de kinderen biedt de gastouder het kind een plek waarin het zich al doende kan ontwikkelen. Bovenstaande beschreven basisveiligheid voor het kind biedt het kind de veilige basis tot de ontdekkingsreis in de samenleving. Het kind weet waar het op terug kan vallen en steun en stimulans kan vinden. Dit basisdoel is een wezenlijk doel van de opvoeding. Je laat kinderen, vanuit een veilige vertrouwde basis, kennis maken met grenzen, normen en waarden maar ook met omgangsvormen in onze samenleving.

De pedagogische basisdoelen:

Hieronder volgt een meer praktische en concrete vertaling van deze visie. Kinderen hebben verschillende behoeften en benodigdheden naar gelang de leeftijdsfase waarin zij verkeren. Om die reden is er aan het einde van het pedagogisch beleidsplan een bijlage “ontwikkelingsopgaven naar leeftijdsfase” opgenomen, wat meer inzicht geeft in de ontwikkelingsopgaven bij kinderen gedifferentieerd naar leeftijdscategorieën. Het is belangrijk dat de gastouders de ontwikkelingsopgaven per leeftijdscategorie combineren met de pedagogische doelen. Hieruit blijkt ook dat punten die hieronder aangehaald worden belangrijker zijn voor bepaalde leeftijdscategorieën dan oudere of jongere kinderen.

A. Bieden van emotionele veiligheid

De opvoedomgeving (de gastouder) biedt kinderen een veilige basis, een 'thuis' waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn. Door Riksen-Walraven wordt het bieden van een gevoel van veiligheid als de meest basale (belangrijke) pedagogische doelstelling gezien. Het bieden van veiligheid is niet alleen belangrijk omdat het bijdraagt aan het welzijn van het kind, maar ook omdat een veilig opvangomgeving een voorwaarde is voor het behalen van de andere pedagogische doelen. Gastvrij vindt dan ook naast de materiele (tastbare) veiligheid, zoals de inrichting van de opvangruimte ook de niet-tastbare veiligheid belangrijk, zoals aansluiten bij de mogelijkheden van ieder kind door het begeleiden en stimuleren van het kind op zijn of haar eigen niveau. Pedagogisch aanbod: Emotionele veiligheid bieden als veilige basis waarin het kind zichzelf kan zijn. Gastvrij worden de kinderen ontvangen bij de gastouder. Een kind kan zich pas ontwikkelen wanneer hij of zij zich ergens op zijn/ haar gemak voelt, zich gewenst en welkom voelt. Vanuit deze basishouding en met onze pedagogische doelen hanteren wij naar de kinderen de volgende richtlijnen in ons aanbod:

A1. Wennen

Vaak weet je direct al of je je ergens prettig voelt of niet. Maar om het zeker te weten, moet er tijd zijn om te wennen. Het gastkind moet wennen aan de gastouder en het gastgezin. Andersom geldt natuurlijk precies hetzelfde. Daarnaast zal de ouder eraan moet wennen dat de gastouder een deel van de zorg overneemt. Een goede overdracht en afstemming tussen ouder en gastouder is van belang om een goede aansluiting en contact met het kind te krijgen en te behouden. Bij het wennen vindt Gastvrij het belangrijk dat een kind de ruimte en tijd krijgt om in zijn of haar eigen tempo een plekje in het gezin te vinden. De gastouder kan met speelgoed en zachte stem het kind op zijn of haar gemak stellen. Kinderen vinden het fijn om tijdens de wenperiode iets vertrouwds bij zich te hebben, bijvoorbeeld een knuffel of een doekje. Hierover wordt van tevoren met de ouder overlegd.

A2. Begroeten en gedag zeggen

Het klinkt misschien overbodig, maar soms wordt hier nog wel eens aan voorbij gegaan. Bij binnenkomst bij de gastouder, worden zowel de ouder als het kind gegroet. Door het gastkind te verwelkomen, voelt het zich welkom en voelt het zich gezien. Tijdens de rest van de opvanguren wordt het kind zoveel mogelijk aangesproken met zijn of haar eigen naam. Bij vertrek neemt de gastouder de tijd om het kind en de ouder gedag te zeggen. Bijkomend item hierbij is dat de gastouder hiermee voor het kind duidelijk de start en de afronding van het verblijf duidelijk maakt. Daarmee wordt het kind een structuur en duidelijkheid geboden.

A3. Knuffelen

Knuffelen gaat over warmte geven en hechten. Door te knuffelen geeft de gastouder baby's en kinderen het gevoel ze graag te zien en lief te vinden. Hierbij wordt wel altijd in de gaten te houden of het kind het prettig vindt en wordt de eigenheid bewaard. Jonge kinderen beheersen nog geen taal maar reageren en groeien meer intuïtief. De klank van de stem, de stemming in de directe omgeving en de kwaliteit van de aanraking zijn daarbij belangrijke factoren. Ten aanzien van oudere kinderen krijgt naarmate zij ouder worden het fysieke knuffelen een ander niveau en zal taal en stoeien ook als middel gebruikt kunnen worden.

A4. Positieve houding

Een kind ontwikkelt zich beter als hij of zij opgevoed wordt door iemand met een positieve houding. Positief reageren betekent ruimte geven voor eigenheid, belonen, prijzen en focussen op de dingen die goed gaan. Voor een jong kind is het van belang dat de volwassene zich aansluit bij het niveau van het kind en het kind eventueel meeneemt naar een verdere verkenning. Kinderen zijn als het ware de ontdekkingsreizigers in hun en onze wereld. Zij verkennen hun eigen grenzen en die van hun omgeving. Daarbij hebben zij een uitnodigende omgeving nodig die hen geborgenheid te biedt bij hun verkenningen.

A5. Aansluiten op de thuissituatie

Natuurlijk gelden er in een gastgezin niet honderd procent dezelfde regels als thuis. Het is echter belangrijk dat de gastouder probeert zo veel mogelijk aan te sluiten bij de thuissituatie van het gastkind. Dat biedt duidelijkheid, structuur, herkenbaarheid en geborgenheid in hun leven. Daarbij werkt dit voor de ouder geruststellend in de overdracht van de zorg van het kind.

A6. Kindvriendelijke locatie

De opvanglocatie dient veilig en kindvriendelijk te zijn. Dat betekent onder meer dat er (veilig) spelmateriaal aanwezig is dat past bij de leeftijd en de ontwikkeling van het gastkind. Zowel de ruimte als het materiaal zijn voor de kinderen zowel rustgevend als uitnodigend. Het aanbod daarbij is aangepast op de kinderen die er zijn en wisselt van de slaapruimte en box voor de baby, een bank en kast om rustig te lezen of een spel te doen, een speel- of knutselhoek om bezig te zijn tot een bijvoorbeeld een basketbalnet buiten.

A7. Duidelijkheid en structuur

Duidelijkheid en structuur bieden ook een vorm van veiligheid. Een vast dagritme geeft een kind de regelmaat waar het behoefte aan heeft en versterkt het vertrouwen. Dit kan per kind enorm verschillen vanwege leeftijdsverschillen. In de regel zijn er in ieder gastouderverblijf centrale afspraken en tijden waar ieder zich in schikt. Dat zijn de momenten van een gestructureerd samenzijn. Daarnaast zal per kind bekeken en besproken worden wat van belang is. De kinderen zullen begeleid worden in hun dagbesteding waarbij afspraken maken een belangrijk onderdeel is.

A8. Gelijkwaardigheid

Onze gastouder biedt ieder kind gastvrijheid en ieder kind is van harte welkom. Dat is voor ons een belangrijk basisgegeven en de geborgenheid die wij bieden. Een gastouder behandelt alle kinderen gelijkwaardig. Dit wil niet zeggen dat alle kinderen hetzelfde mogen (oudere kinderen kunnen bijvoorbeeld wel met een spelcomputer spelen, terwijl jongere kinderen hier nog niet klaar voor zijn). De gastouder erkent ieder kind op zijn eigen niveau en sluit daar op aan. Daar waar het ene kind een knuffel nodig heeft zal de ander goed reageren op een knipoog. Maar in de basis zal ieder kind zich welkom en gezien voelen, gerespecteerd in wie hij/zij is en begeleidt in hetgeen hij/zij nodig heeft. Daarin zal een groot verschil zijn tussen hetgeen een meisje van 3 jaar nodig heeft en een jongen van 8 jaar. De gastouder weet wat beiden nodig hebben in hun ontwikkelingsfase en sluit daarop aan in haar begeleiding.

B. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke vaardigheden.

De opvoedomgeving (de gastouder) stelt kinderen in de gelegenheid om hun persoonlijke vaardigheden te ontwikkelen. Het gaat om persoonlijke eigenschappen als veerkracht, impulscontrole, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit, motivatie, volharding, creativiteit en cognitieve en taalvaardigheden. Hierdoor zijn kinderen in staat om allerlei problemen goed aan te pakken en zich goed aan te passen aan (veranderende) situaties. De gastouder begeleidt de kinderen binnen de mogelijkheden en vaardigheden die van hen op leeftijdsniveau verwacht mogen worden. Daarnaast sluit zij aan en stimuleert bij de individuele ontwikkeling die per kind kan verschillen.

Pedagogisch aanbod om persoonlijke vaardigheden te ontwikkelen

Wij willen allemaal dat onze kinderen kwaliteiten zoals zelfstandigheid, zelfredzaamheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit ontwikkelen. Om dit te stimuleren geeft Gastouderbureau Gastvrij haar gastouders zes praktische richtlijnen.

B1. Voldoende ruimte voor spel en ontwikkeling bieden

Vooraf voor jonge kinderen is het motorisch spel belangrijk. Klauteren, kruipen, springen, spelen. Al deze zaken helpen een kind om zich te ontplooiën. Speelgoed dat is afgestemd op de (lichamelijke) mogelijkheden van het kind zal een kind nog meer uitdagen om de wereld te ontdekken. Belangrijk aspect daarbij is dat kinderen ook door vallen, hun hoofd stoten of zich prikken kunnen ontwikkelen.

B2. Zelfstandigheid stimuleren

Al op vrij jonge leeftijd kan zelfstandigheid gestimuleerd worden. Zelf de jas aandoen of uitdoen en zelf bepalen welke activiteiten er gedaan gaan worden, zijn hier voorbeelden van. Door niet alles klakkeloos uit handen te nemen, groeit een kind. Het is aan de gastouder om in te schatten wat een kind al wel en nog niet kan. Dat het soms moeite kost om iets voor elkaar te krijgen zal het doorzettingsvermogen van een kind vergroten. Het kind leert daarbij om met tegenslagen en met succes om te gaan. Het maakt een kind trots als iets uiteindelijk (grotendeels) lukt.

B3. Taalontwikkeling stimuleren

Door uitleg te geven over wat je doet en ziet, door het lezen van een boekje, het zingen van een liedje en het benoemen van de dingen om je heen, wordt de taalontwikkeling van een kind gestimuleerd. Uiteraard zijn er meerdere manieren waarop dit kan. De essentie is dat er bewust wordt omgegaan met het verbeteren van de taalvaardigheid van ieder kind.

B4. Aansluiten bij de ontwikkelingsfase van een kind

Te moeilijke of te makkelijke taken en/of spellen werken frustrerend voor een kind. Wil het bijdragen aan het ontwikkelen van persoonlijke competenties, dan zullen speelgoed, opdrachten en taakjes moeten aansluiten op het niveau van een kind. Daarbij zullen situaties voorkomen dat kinderen aan hun grenzen van dat moment aanlopen en zich frustreren op iets dat zij nog niet beheersen. Kinderen worden daarbij geleerd met frustraties om te gaan, een factor waar zij in hun leven vaker mee te maken zullen krijgen.

B5. Prijzen

Een positieve reactie geven als een kind ergens goed zijn best voor doet, of heeft gedaan, zal een kind zeker stimuleren om zich te ontwikkelen. Een kind voelt zich geborgen en veilig als het positief bejegend wordt. Deze houding zal stimulerend werken ten aanzien van hun ontwikkeling en zelfvertrouwen.

B6. Creativiteit stimuleren

Creativiteit kun je op verschillende manieren voeden. Door knutselen, toneel spelen of door verkleeden bijvoorbeeld. Maar creativiteit draait ook om het bedenken van creatieve oplossingen. Bijvoorbeeld voor het probleem 'verveling'. Kinderen zelf na laten denken en creativiteit stimuleren door middel van het stellen van vragen, helpt een kind vooruit.

C. De opvoedomgeving stelt kinderen in de gelegenheid om hun sociale vaardigheden te ontwikkelen.

Het gaat om een grote verscheidenheid aan sociale kennis en vaardigheden, bijvoorbeeld het zich inleven in een ander, communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. Uiteraard wordt ook op dit gebied aangesloten bij wat van hen op hun leeftijd verwacht mag worden.

Pedagogisch aanbod om sociale vaardigheden te ontwikkelen

Omgaan met andere kinderen en mensen is iets wat je moet leren. Hoe voorkom je conflicten? Hoe werk je goed samen? Hoe communiceer je het best? In een gastgezin zijn meestal meerdere kinderen aanwezig. Het gastgezin is dan ook een proeftuin voor het gastkind om zijn of haar sociale competenties te ontwikkelen. Een gastouder kan dit op de volgende manieren stimuleren:

C1. Samen spelen en samen delen

De gastouder stimuleert het samen spelen en begeleidt dit door zelf het goede voorbeeld te geven en mee te spelen. Belangrijk is te benoemen wat goed gaat en negatief gedrag zo veel mogelijk te negeren, tenzij er hierdoor een onveilige situatie ontstaat.

C2. Ruimte voor het eigen verhaal

Binnen de groep is het belangrijk dat ieder kind zijn of haar eigen verhaal kan vertellen. Onze gastouders zijn hier attent op en geven elk kind het gevoel hem of haar werkelijk te zien.

C3. Samen opruimen

Door samen op te ruimen leert een kind zelfstandigheid en samen te werken. Bovendien stimuleert dit de zorg voor spullen.

C4. Positief voorbeeld

De gastouder bekleedt een voorbeeldfunctie. Het is aan hem of haar om te laten zien dat het fijn is als mensen op een positieve manier met elkaar omgaan. Een aai over de bol, samen lol hebben en een positieve houding stimuleren het gastkind ook op een positieve manier in het leven te staan.

C5. Leren om een ruzie op te lossen

Volwassenen zijn al snel geneigd om afkeurend te reageren wanneer er ruzie is. Ruzie is echter sociaal gedrag. Het gaat over opkomen voor jezelf, een belangrijke sociale vaardigheid. Ruzie kun je aangrijpen om kinderen iets te leren. Wanneer kinderen ruzie hebben, dan grijpt de gastouder in. Hij of zij luistert naar de verhalen van alle partijen en zoekt vervolgens een passende oplossing. Het is belangrijk dat de kinderen het vervolgens weer goedmaken, zodat ze daarna weer samen verder kunnen spelen.

C6. Regels stellen

Kinderen hebben behoefte aan duidelijkheid. De gastouder maakt duidelijk welke regels en afspraken gelden en is daar consequent in. De gastouder helpt het kind herinneren als dit nodig is en spreekt eventueel een consequentie met het kind af.

C7. Fouten maken.

Kinderen mogen fouten maken. Van fouten kunnen kinderen leren. En door fouten kunnen kinderen ook iets anders aangeven; ze begrijpen iets niet, zij zijn het ergens niet mee eens of hebben een eigen idee. Van belang is dan om aan te sluiten bij hetgeen het kind aangeeft.

D. Overdragen van waarden en normen.

De opvoedomgeving draagt waarden en normen aan kinderen over waardoor kinderen zich de cultuur eigen maken van de samenleving waarin zij opgroeien.

Pedagogisch aanbod ten aanzien van normen en waarden

Onze waarden en normen verschillen per persoon. Om het te redden in onze samenleving is het belangrijk dat kinderen leren om zich op een passende manier te gedragen. De gastouder speelt hierin een grote rol. Hij of zij helpt een kind namelijk te definiëren wat goed en fout is, wat 'anders' is en wat moet en mag. Tijdens het intakegesprek komen aspecten als godsdienst (beleving), taalgebruik, straffen en belonen en rituelen ter tafel. Het is belangrijk dat de ouder en gastouder op deze punten op één lijn zitten. Respect voor elkaars mening en wederzijds vertrouwen zijn hier uiteraard leidend.

D1. Communicatie

Door naar een kind te kijken en te luisteren, laat de gastouder zien dat het belangrijk is wat het kind verbaal en non-verbaal te vertellen heeft.

D2. Maaltijdbeleving

Het samen eten is een dagelijkse gebeurtenis waarbij een aantal regels gelden, die tot doel hebben dat kinderen rekening met elkaar leren houden. Daarnaast worden de kinderen gestimuleerd om tijdens het eten zelf (op een gepaste manier) te vragen om nog een broodje, wanneer ze dit willen. Zo laat de gastouder zien dat hij of zij de keuze van het gastkind serieus neemt.

D3. Lichamelijk contact

Door lichamelijk contact met baby's worden kinderen zich bewust van hun eigen lijf. Het verschonen is hier bijvoorbeeld een goed moment voor. Even kletsen en knuffelen tussendoor is een uitstekende techniek.

D4. Flexibiliteit

Regels horen in een huishouden, maar flexibiliteit is ook belangrijk. Steeds opnieuw maakt de gastouder afwegingen ten gunste van het kind en de situatie.

D5. Respect voor je omgeving

Niet alleen respect voor anderen, maar ook voor de omgeving en de natuur vinden wij belangrijk. De kinderen lopen buiten niet dwars door de bloemperken, beestjes maak je niet dood en speelgoed maak je niet stuk.

Om de pedagogische basisdoelen op een goed verantwoorde wijze uit te voeren is de interactie tussen de gastouder en het kind van groot belang. Voor de kinderen zijn de volgende vaardigheden van de gastouder van belang:

1. Emotioneel ondersteunen

Emotionele ondersteuning bieden is een gevoel van geborgenheid geven aan het kind, zodat het zich veilig en op zijn gemak voelt. Hierdoor kan een kind zijn aandacht richten op zijn omgeving en is hij vrij om nieuwe indrukken op te doen en te leren van wat hij ervaart. Concreet betekent 'emotioneel ondersteunen' dat de gastouder op een positieve manier duidelijk zijn of haar betrokkenheid laat blijken bij wat het kind doet en ervaart (troosten, complimentjes geven, aanmoedigen, interesse tonen).

2. Respect voor autonomie

Wanneer een kind zich emotioneel ondersteund (veilig) voelt door de gastouder, gaat het op verkenning uit. De ontdekkingsreiziger. Het is belangrijk dat de gastouder het kind daarbij zo veel mogelijk ruimte geeft en het kind respecteert in zijn autonomie. 'Respect voor autonomie' betekent hier de zelfstandigheid van het kind bevorderen (zelf dingen laten doen) en de eigenheid van het kind respecteren (accepteren hoe het kind is).

3. Structuur bieden en grenzen stellen

Om tegemoet te komen aan de groeiende behoefte aan zelfstandigheid en autonomie van het kind is het van belang dat een kind ervaart dat er een vaste structuur is en dat er grenzen zijn. Hoewel dit aspect haaks op het vorige lijkt te staan (hoe meer regels, hoe minder ruimte voor eigen inbreng van het kind), geeft het bieden van structuur juist het houvast en gevoel van veiligheid en geborgenheid dat nodig is voor het kind om zelfstandig activiteiten te ondernemen.

4. Informatie en uitleg geven

Om de wereld te leren begrijpen, heeft het kind informatie en uitleg nodig. Het is belangrijk dat de informatie en uitleg aansluit bij de behoefte, de belevingswereld, de aandacht en het ontwikkelingsniveau van het kind. Naarmate de informatie van betere kwaliteit is, draagt deze meer bij aan de ontwikkeling van het kind. Het kind kan met de informatie zelfstandig verder waarmee hij/zij bezig is, krijgt het gevoel dat hij/zij serieus genomen wordt en wordt zelfverzekerder.

Deze vier vaardigheden zijn gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de interactie tussen (gast)ouder en kind en pedagogisch medewerker en kinderen in de kinderopvang. Onderzoek heeft laten zien dat deze vaardigheden samenhangen met het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen, zowel in de thuissituatie (Meij, Zeevalking & Hubbard, 1994) als in kinderopvangsituaties (Riksen-Walraven, 2006).

Met welbevinden wordt de belangrijke basiswaarde voor de ontwikkeling van het kind als volgt beschreven: “Welbevinden is de mate waarin kinderen zich veilig en ontspannen voelen en genieten van de activiteiten waarmee zij bezig zijn”.

3. (Kwaliteits)eisen

De kwaliteit van Gastouderbureau Gastvrij en haar gastouders staat voor ons voorop. Deze komt niet alleen tot uiting in de pedagogische-, hygiëne- en veiligheidsrichtlijnen, maar ook in het profiel van onze bemiddelingsmedewerkers en gastouders, onze eisen aan de opvanglocatie en onze eisen omtrent het aantal op te vangen kinderen. Hieronder lichten wij deze (kwaliteits)aspecten toe.

Bemiddelingsmedewerkers

Bemiddelingsmedewerkers vormen de schakel tussen het hoofdkantoor, de gastouders en de ouders. De bemiddelingsmedewerkers bij gastouderbureau Gastvrij zijn verdeeld over verschillende regio's van Nederland en zijn daarmee het eerste aanspreekpunt van de gastouders. De bemiddelingsmedewerkers verzorgen bijvoorbeeld de contracttekeningen, voeren de risicoinventarisaties uit, (indien gewenst) ondersteunen de gastouder bij controles van de GGD en zijn bereikbaar voor allerlei (pedagogische) vragen.

De bemiddelingsmedewerkers van Gastouderbureau Gastvrij hebben ruime ervaring en kennis binnen de kinderopvang en zijn in het bezit van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en staan vanzelfsprekend geregistreerd in het personenregister Kinderopvang. Wij screenen onze bemiddelingsmedewerkers daarnaast uitvoerig op enthousiasme, motivatie en communicatieve vaardigheden.

Gastouders

We hebben het al eerder aangegeven; ons doel is verantwoorde, betrouwbare en betaalbare kwaliteitsopvang te regelen. Hiervoor hebben wij enthousiaste gastouders nodig die dol zijn op kinderen, hen gastvrijheid bieden en veel liefde en aandacht in de zorg voor hen steken. Om de kwaliteit van zorg te waarborgen stellen we daarnaast een aantal praktische eisen:

- De gastouder dient in het bezit te zijn van minimaal een MBO-2 diploma Helpende zorg en welzijn, een EVC- certificaat* of een ander diploma waarmee de gastouder aan de wettelijke eisen voldoet.
- De gastouder bezit daarnaast een geregistreerd certificaat Eerste hulp aan Kinderen van een door de overheid goedgekeurd instituut.

- Ook kan de gastouder een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) overleggen en is zij/hij ingeschreven in het personenregister kinderopvang. Dit geldt ook voor zijn of haar huisgenoten ouder dan 18 jaar.
- De gastouder dient telefonisch bereikbaar te zijn tijdens de opvanguren. (vanzelfsprekend kan de gastouder soms even niet opnemen wanneer hij/zij bezig is met de opvang van de kinderen maar de gastouder dient de telefoon altijd bij zich te hebben om gedurende de opvang in geval van nood de hulpdiensten te kunnen bellen).
- De gastouder kent dit pedagogisch beleidsplan met alle praktische richtlijnen en ons protocol kindermishandeling en handelt daarnaar.

* EVC = erkenning verworven competenties

Gastvrij stimuleert gastouders om een eigen (lokaal) pedagogisch plan te schrijven waarin zij ook hun visie op bijvoorbeeld de verzorging kunnen beschrijven. Verder geeft het de gastouders de mogelijkheid om zich te onderscheiden van andere gastouderopvang. Op het gebied van verzorging en veiligheid stellen wij vanzelfsprekend ook eisen aan onze gastouders. Onderstaand leest u welke eisen dit zijn, die met de ouders besproken dan wel vastgelegd dienen te worden.

Verzorging

Ieder kind heeft recht op een goede (lichamelijke) verzorging in een schone omgeving. Waar die lichamelijke verzorging uit bestaat, verschilt echter per gastkind. Een baby heeft andere behoeften dan een tiener. Een kind dat een dieet volgt, stelt andere eisen dan een kind dat alles mag eten. De ouder en gastouder komen samen tot overeenstemming over de juiste zorg voor het gastkind. Gastouderbureau Gastvrij speelt hierin eventueel een bemiddelende rol. Met betrekking tot de verzorging vragen wij onze ouders en gastouders voordat de koppeling tot stand komt minimaal overeenstemming te bereiken over de volgende onderwerpen:

- Voeding

Zijn er specifieke dieetwensen? Hoe denken ouders over snoep? Wat zijn de afspraken rond het eetmoment (denk aan: handen wassen, bord leegeten of niet, aan tafel blijven zitten, et cetera)?

- Zindelijkheid

Wie verzorgt de luiers en de luierdoekjes? Zijn er huidproblemen waar rekening mee gehouden dient te worden?

- Slapen

Waar slaapt het gastkind? Wat is het slaapritme van het gastkind? Zijn er specifieke slaaprituelen?

- Ziekte

Zijn zieke kinderen welkom bij de gastouder? Wenst de ouder gebruik te maken van de noodopvang mogelijkheid bijvoorbeeld voor het geval de gastouder ziek is? Wat zijn de afspraken rondom doorbetaling bij ziekte gastkind?

- Hygiëne

Waar liggen de wensen en de grenzen van de ouders en de gastouders wat betreft de persoonlijke hygiëne in de verzorging van het kind? Hoe wordt daarop toegezien?

De bovenstaande punten worden vastgelegd in de afsprakenlijst tussen gastouder en ouder. Gastouderbureau Gastvrij vindt het belangrijk dat er zoveel als mogelijk aangesloten wordt op de thuissituatie van het kind. De gastouder bespreekt dit met de betreffende ouder maar houdt tegelijkertijd rekening met de andere opvangkinderen en bekijkt wat haalbaar is.

Veiligheid

Behalve de lichamelijke verzorging is ook de (fysieke) veiligheid van het gastkind belangrijk. De gastouder is hiervoor tijdens de opvanguren verantwoordelijk. De risico-inventarisatie van Gastouderbureau Gastvrij is een betrouwbaar middel om te controleren of de opvanglocatie (het huis en de tuin) aan alle eisen van veilige kinderopvang voldoet. Zaken die tijdens deze inventarisatie onder meer aan de orde komen zijn bijvoorbeeld rookmelders en beschermkapjes op de stopcontacten. De risico-inventarisatie neemt de vaste bemiddelingsmedewerker tijdens het kennismakingsgesprek met de gastouder af, zodat eventuele actiepunten meteen aangepakt kunnen worden. Vervolgens controleren wij binnen 1 dag tot 1 maand (afhankelijk van de gewenste aanpassing en/of de ernst van het potentiële gevaar) of dit daadwerkelijk gebeurt is. Wij herhalen de inventarisatie jaarlijks bij elke gastouder.

Achterwacht

In een gezin kan er altijd iets gebeuren. Daarom vragen wij onze gastouders een achterwacht in de omgeving paraat te houden, wanneer er vier of meer kinderen tegelijkertijd op het gastadres aanwezig zijn. In het geval van calamiteiten moet deze achterwacht snel aanwezig kunnen zijn om de zorg tijdelijk over te nemen van de gastouder.

Vrijwilligers

Gastvrij raadt het gebruik van een vrijwilliger af. Mocht je toch gebruik willen maken van een vrijwilliger, stel dan een vrijwilligersovereenkomst op en vraag om een VOG-verklaring.

Eisen aan de opvanglocatie

De opvanglocatie is de locatie waar de opvang daadwerkelijk plaatsvindt. Dit kan het woonhuis van de gastouder zijn maar ook het woonhuis van de ouder. Uiteraard zijn de eerste vereisten dat het huis schoon is en dat er naar hartenlust gespeeld kan en mag worden. Echter, niet ieder huis is geschikt als opvanglocatie. Zowel gastouderbureau Gastvrij als de GGD controleren of de opvanglocatie veilig is en zo de kinderen geen gevaar lopen.

Gastvrij maakt voor deze controle gebruik van een (standaard) RIE (risico-inventarisatie en evaluatie checklist) maar deze wordt ook veelvuldig aangevuld. Gezien Gastvrij landelijk opereert, hebben we met veel verschillende toezichthoudende instanties te maken door de regionale spreiding. Indien er ergens in Nederland een verscherpte eis kenbaar wordt gemaakt, zorgt Gastvrij ervoor dat deze eis wordt toegevoegd aan de RIE die gebruikt wordt door alle bemiddelingsmedewerker van Gastvrij door heel Nederland.

Enkele belangrijke eisen aan de opvanglocatie zijn bijvoorbeeld:

- De opvanglocatie moet goed afgestemd zijn op het aantal opvangkinderen en de leeftijd van de opvangkinderen
- Een gastouder mag niet woonachtig zijn bij de vraagouders
- Er dient een aparte slaapruiimte te zijn voor kinderen tot 1,5 jaar
- Er dienen voldoende speelmogelijkheden te zijn (zowel binnen als buiten)
- De opvanglocatie dient rookvrij te zijn (geldt voor de gehele opvanglocatie)
- Op de opvanglocatie dienen voldoende goed functionerende rookmelders aanwezig te zijn
- Elk LRK nummer is uniek en verbonden aan de gastouder inclusief de ingeschreven locatie. Het LRK nummer is dan ook niet overdraagbaar en iedere gastouder dient een eigen LRK nummer aan te vragen.

Verder zijn er ook verplichte documenten die op de opvanglocatie aanwezig moeten zijn:

- Risico Inventarisatie veiligheid en gezondheid
- Het protocol kindermishandeling en huiselijk geweld
- Een ongevallen registratieformulier
- Een geldig EHBO certificaat van de gastouder
- Verklaring Omtrent gedrag van de gastouder (indien van toepassing ook van de huisgenoten en structureel aanwezigen)
- Een erkend diploma van de gastouder
- Een legitimatiebewijs van de gastouder waar het BSN nummer op vermeld staat.

Hoeveel kinderen mag een gastouder opvangen?

Aan het aantal kinderen dat een gastouder mag opvangen, zijn wettelijk beperkingen gesteld.

Hieronder zetten wij deze op een rij:

- Een gastouder mag maximaal zes kinderen van 0 tot 13 jaar opvangen. Daarbij worden eigen kinderen tot 10 jaar meegerekend.
- De gastouder mag niet meer dan vijf kinderen tegelijk opvangen, als deze kinderen allemaal jonger dan 4 jaar zijn. Dit is inclusief eigen kinderen tot 4 jaar.
- Er mogen maximaal vier kinderen van 0 en 1 jaar tegelijk aanwezig zijn, waarvan maximaal twee kinderen van 0 jaar. Dit is ook weer inclusief eigen kinderen van deze leeftijd.

Indien een gastouder vier of meer kinderen tegelijkertijd opvangt, inclusief de eigen kinderen, dan moet er een achterwacht beschikbaar zijn. De achterwacht is telefonisch bereikbaar tijdens de opvang en dienst bij calamiteiten binnen 15 minuten aanwezig te zijn op de opvanglocatie. De achterwacht is vanzelfsprekend 18 jaar of ouder.

Goede overdracht

Gastouderbureau Gastvrij vraagt al haar gastouders een overdracht te verzorgen en hier aandacht aan te besteden. Dat kan op papier zijn, maar mag ook digitaal of mondeling. De overdracht bevat wat er allemaal in het gastgezin is gebeurd tijdens de opvanguren. Dit geeft de ouder een beeld van de gang van zaken en de gastouder een overzicht van de ontwikkeling van het kind. Denk bij de overdracht aan zaken als 'wat hebben we vandaag gedaan?', 'wat hebben we gegeten en gedronken?' en 'waren er bijzonderheden?'.

Flexibiliteit

Een groot voordeel van gastouderopvang is dat deze kleinschalige, persoonlijke en huiselijke vorm van opvang veel mogelijkheden biedt voor flexibiliteit. Zaken die Gastouderbureau Gastvrij niet dicteert, maar die onderling afgestemd worden door de ouder en gastouder zijn minimaal:

- Opvangtijden (overdag, 's avonds en / of 's nachts).
- Opvangdagen (doordeweeks en / of ook in het weekend).
- Hoe staan de ouder en gastouder tegenover extra dagen / uren?
- Welke maaltijden eet het gastkind met de gastouder mee? Geeft de ouder maaltijden mee aan het gastkind of verzorgt de gastouder deze?

Een hele verantwoordelijkheid

Hoe een kind zich ontwikkelt ligt zowel aan de aangeboren aanleg (nature) als aan de omgeving (nurture). De gastouder speelt een grote rol in de ontplooiing van zijn of haar gastkinderen. Een hele verantwoordelijkheid! Wij brengen koppelingen tot stand met gastouders die niet alleen prettige opvang creëren, maar die ook een veilige haven bieden en kinderen stimuleren zichzelf te ontplooien. Gastvrije Gastouders bieden warmte, geborgenheid én kwaliteit. Zij hebben genoeg aandacht voor het individu, maar ook oog voor samen spelen en samen delen. Zij bieden ruimte voor ieder kind om zich te ontwikkelen op zijn of haar eigen tempo.

Onze gastouders zorgen er mede voor dat kinderen opgroeien tot zelfstandige, evenwichtige mensen met respect voor anderen en zichzelf. Gastouderbureau Gastvrij neemt ook haar rol als gastouderbureau heel serieus. Als partner van ouders én gastouders streven wij een gezamenlijk doel na: 'onze' (gast)kinderen optimale zorg en ondersteuning in hun ontwikkeling bieden.

Met Gastvrije groet,

Team Gastouderbureau Gastvrij

Bijlage: Ontwikkelingsopgaven naar leeftijdsfase

Gastvrij vindt het van belang dat zij zowel naar de gastouders als naar de ouders duidelijk aangeeft wat haar visie is ten aanzien van het pedagogisch aanbod naar de kinderen. In voorstaande tekst heeft de lezer daarover al uitgebreid kunnen lezen. In deze bijlage geven wij aanvullend inzicht in de richtlijnen en adviezen die wij hanteren. Het betreft een samenvatting van de ontwikkelingsopgaven bij kinderen. Wat is van belang ten aanzien van kinderen en hun leeftijdsfase.

De ontwikkelingsopgaven bij kinderen.

In de loop van de ontwikkeling van baby naar volwassene zijn verschillende thema's te onderscheiden die kenmerkend zijn voor een bepaalde periode in de ontwikkeling. Dit wordt aangeduid met de term ontwikkelingsopgaven/taken. Ontwikkelingsopgaven zijn psychologische opdrachten waarmee elk mens in de loop van zijn ontwikkeling in min of meer vaste volgorde geconfronteerd wordt. Door die opdrachten goed te vervullen doet een mens kennis en vaardigheden op en ontwikkelt zich. De kerngedachte hierbij is dat het niet goed oplossen van een eerdere ontwikkelingsopgave gevolgen heeft voor latere ontwikkelingsopgaven. Die latere opgaven kunnen dan niet of onvoldoende uitgevoerd worden, waardoor de ontwikkeling kan stagneren of ontsporen.

Om dit te voorkomen is het belangrijk dat kinderen bij elke ontwikkelingsopgave voldoende ondersteund worden. Dit betekent dat de pedagogische omgeving goed afgestemd moet zijn op de ontwikkelingsopgaven die voor het kind op dat moment spelen. Onderstaand worden kort de belangrijkste ontwikkelingsopgaven beschreven waarover in de literatuur overeenstemming bestaat. De aangegeven leeftijdsperiodes zijn globaal en moeten niet al te strikt worden genomen. Ieder kind heeft een eigen ritme. De aangegeven periode is de kritieke periode waarbinnen het thema extra veel aandacht vraagt en verdient. Als een ontwikkelingsopgave volbracht is, blijft het thema ook daarna nog steeds belangrijk.

Voor kinderen tussen de 0 en 18 maanden

Voor hen zal de veilige hechting, het verkennen van de wereld om hen heen, verkenning van de eerste vaardigheden (kruipen, lopen, praten etc.) centraal staan. Verkennen vanuit de geborgenheid van de volwassene die het kind begeleidt. Deze begeleiding is sensitief, gericht op interactie, aansluitend op hetgeen het kind nodig heeft. Van belang hierbij: vaste volwassenen, de interactie is veelal intuïtief vanuit het kind waarbij dagritme, geluid, kleur en rustige gerichte aandacht van belang zijn. Voor kinderen is het daarbij van belang dat de volwassene steunend beschikbaar is en het kind de ruimte biedt zich te ontwikkelen en te ontdekken.

Ontwikkelingsopgaven:

De belangrijkste ontwikkelingsopgave voor het kind in deze periode is het opbouwen van een veilige gehechtheidsrelatie met een of meer volwassenen. Veilig gehechte kinderen kunnen hun opvoeder gebruiken als veilige basis van waaruit zij hun omgeving kunnen verkennen. In de loop van het tweede jaar worden autonomie en individuatie steeds belangrijker. Het kind gaat steeds meer initiatief nemen en kan onafhankelijk van de opvoeder succes en bevrediging bereiken: kruipen, staan, eerste stappen, brabbelen en eerste woordjes. In deze periode wordt de eerste basis gelegd voor vertrouwen in anderen en voor vertrouwen in de eigen competentie.

Voor kinderen tussen 1,5 en 2,5 jaar

Kinderen in deze fase ontwikkelen zich sterk wisselend in hun gedrag. Hun ontwikkelingen verloopt met sprongen: soms enorm snel, dan weer een stapje terug. De eerste ontwikkeling van een eigen ik zoals taalontwikkeling, contact maken met leeftijdsgenootjes, eerste ontwikkeling naar zindelijkheid. Motorisch vindt er in deze periode een grote verandering plaats: ontwikkelen tot lopen, de grove en de fijne motoriek eten en drinken (deels zelf), de woordenschat groeit snel. Zij zijn energiek, leren voornamelijk door te doen en niet door wat gezegd wordt, hebben vaak intense en onvoorspelbare gevoelens.

Kinderen hebben daarbij naast de geborgenheid die zij al kennen een ondersteunende stimulans nodig. Kinderen hebben uitleg nodig, kunnen leren van ervaringen en leren dat er door andere kinderen verschillend gereageerd kan worden. Ontwikkeling van de eerste sociale vaardigheden. Een eerste aanzet tot leren om te gehoorzamen of aan te passen.

Voor kinderen tussen 2,5 en 4 jaar

Zet de opbouw van vaardigheden en vooral hun taalvermogen zich in een snel tempo uit. Zij leren daarnaast dat er verschillende perspectieven zijn: het verschil tussen “ik” en de ander. Ze krijgen meer zicht op afbeeldingen, symbolen, getallen en woorden. Ook in deze fase is het hollen of stilstaan in hun ontwikkeling. Soms is zelfs een lichte terugval mogelijk. Tegelijkertijd leren zij steeds beter om te gaan met veranderingen en met nieuwe, onverwachte gebeurtenissen. Zij kunnen hun eigen activiteiten gemakkelijker overzien en beter plannen en ontwikkelen inzicht in hun eigen rol bij wat er gebeurt. De fijne motoriek ontwikkelt zich snel. Zij kunnen verband tussen gastouderopvang en gezin beter plaatsen.

In deze periode ontwikkelt zich het vermogen van het kind zich iets voor te stellen dat er niet meer is, evenals het vermogen tot imitatie. Er is sprake van een duidelijke opbouw van kennisstructuren en symbolische of representatieve vaardigheden (begin van ‘alsof-spel’, probleemoplossend spel, oog voor verhaaltjes en dagelijkse routines).

In de loop van het derde jaar beginnen leeftijdgenootjes een rol te spelen (begin van samenspelen). De peuter moet in staat zijn constructief met leeftijdgenootjes om te gaan en niet voortdurend in conflict met of in afzondering van hen te zijn. Dit vereist ook het beheersen van communicatieve vaardigheden. Ook ontwikkelt zich in deze periode het vermogen om zich aan te passen aan de eisen die opvoeders stellen (socialisatie), eerst op grond van externe regulatie en vervolgens door middel van zelfcontrole van het kind (zindelijkheid, impulscontrole, afblijven van sommige dingen). Tenslotte is ook de identificatie met de sekse-rol als jongen en meisje een centraal thema in deze periode.

Voor kinderen tussen 4 en 6 jaar

In deze periode staat de taalontwikkeling nog steeds centraal en wordt verbreed door het onderwijs. Ze raken geïnteresseerd in letters, boeken en schrijven. Daarnaast de ontwikkeling van de motoriek, zowel de grove als de fijne motoriek, en in hun vijfde jaar steeds meer verfijning en coördinatie. De kleuters weten dat zij een jongen of meisje zijn. Zij zijn nieuwsgierig naar hun eigen lijf en kunnen dit ongeremd tonen. Naar leeftijdgenootjes kan deze verkenning ook plaatsvinden door o.a. het doktertje spelen. In het verlengde hiervan kunnen kinderen in het openbaar masturberen door te rijden of met hun hand in hun broekje te zitten. Daarbij kunnen kinderen erg geïnteresseerd zijn in de voortplanting (waar komen de baby's vandaan?) In deze fase kunnen zij echter ook verrassend concrete vragen over de dood hebben.

Begrip van de tijd of van gisteren, vandaag of morgen is beheersen zij nog niet (goed). Het verschil tussen fantasie en werkelijkheid is nog niet duidelijk. Ontbrekende kennis vullen kinderen aan met hun eigen fantasie tot een soort logisch geheel. Het betreft in de regel geen liegen maar louter fantaseren, om hun verhaal kloppend te maken. Daarbij is het mogelijk dat kinderen een fase kennen van magisch denken: zij denken dat dingen gebeuren doordat zij dit zelf willen of denken.

Het vermogen van kinderen om zich in een ander in te leven neemt toe (het empathisch vermogen) en zij kunnen een ander troosten. Sociaal gezien ontwikkelt zich het IK, het egocentrisme, en leert het kind dat het een eigen persoon is en een eigen ik heeft. De kinderen die 4 jaar zijn kunnen zich op 1 ding richten maar gaandeweg kunnen zij zich op meerdere aspecten tegelijk richten.

Ontwikkelingsopgaven: In deze periode neemt de autonomie verder toe. Dit uit zich ook in het snel toenemend vermogen van het kind om voor zichzelf te zorgen (zichzelf wassen en aankleden tot uiteindelijk bijvoorbeeld huiswerk maken).

Voor kinderen tussen 7 en 9 jaar

Kinderen tussen 7 en 9 jaar bouwen hun motorische vaardigheden verder uit: ze bewegen soepeler, krijgen spierkrachten een betere coördinatie. Ze oefenen ingewikkelde bewegingen zoals touwtje springen, skaten en klimmen. Gaan op een sport. Zijn bezig met wie is het sterkst, het snelst. Seksualiteit heeft hun belangstelling in deze fase niet. In deze fase is er verkennende belangstelling naar verliefdheden, kunnen daar ook vragen over stellen en zijn tegelijkertijd er erg verlegen mee. Kinderen kunnen logische verbanden maken: dit hoort bij een huis, bij de dieren, bij de planten e.d. Taalvaardigheden en begripsniveau ontwikkelen zich door en worden het middel om kennis te verwerven. Gesprekjes van de kinderen met volwassenen zijn nu belangrijk, o.a. naast kennis krijgen over waar een kind mee bezig is ook geruststellend en/of veiligheid te bieden.

Vrienden en vriendschappen zijn enorm belangrijk voor de identiteitsontwikkeling van kinderen. Ze ontdekken wie ze zijn, ze vergelijken zich met anderen. Ze zijn in staat tot echte vriendschappen die gebaseerd zijn op elkaar accepteren en elkaar helpen. Dit gaat samen met de zoektocht van kinderen naar bij wie ze het beste passen. Ze willen graag bij een groep horen. Om “erbij te willen horen” is het risico van pestgedrag en uitsluiten. Kinderen willen er ook graag meedoen t.a.v. de volwassenwereld en het in hun ogen ‘goed’ doen/gezien worden: ouders, leerkrachten, politie.

Voor kinderen tussen 10 en 13 jaar

In deze leeftijdsfase spelen kinderen graag buiten en krijgen een voorkeur voor bepaalde sporten, worden lid van een sportclub. Verschillen tussen meer en minder motorisch en/of intellectueel vaardige kinderen wordt duidelijker. Kinderen met minder spontane belangstelling in lichamelijke activiteiten hebben soms een extra stimulans nodig om toch voldoende in beweging te komen. Seksualiteit en de verandering in het eigen lichaam vinden zij spannend al kan de leeftijd waarop dit ontstaat verschillend zijn. Jongens verkennen vaak via spelletjes (o.a. ver plassen) en meisjes praten meer met elkaar over verliefdheid, seksualiteit, menstruatie.

(Gast) ouders spelen een belangrijke rol in de overdracht van feitelijke informatie over lichamelijke ontwikkeling maar ook bij het leren praten over gevoelens en het respecteren van grenzen. Kinderen leren in deze fase veel op school. Zij zijn in staat om veel in zich op te nemen, het begripsniveau ontwikkelt zich. Meestal hebben ze een brede belangstelling: dieren, techniek, het weer en het klimaat, topografie en ontdekkingsreizen, ridders etc.

Ze gaan lezen en nadenken over de wereld buiten hun eigen directe omgeving en over onrecht. Over (dreiging van) oorlog, over het eten van vlees, over levensvragen. Centraal staat de ontwikkeling van de eigen identiteit. Kinderen denken in deze fase over: wie ben ik, wat kan ik, waar sta ik in vergelijking met anderen, hoe wil ik echt niet zijn, wat vind ik. De groep en de anderen spelen daarin een grote rol omdat ze het mogelijk maken te ontdekken wie zijzelf zijn en/of willen worden. Tegelijk kan juist daarbij groepsdruk ertoe leiden dat kinderen iets doen dat zij zelf niet echt willen, zoals een ander kind pesten of ergens over liegen. Het kind daarbij ook last krijgen en klem zitten in deze keuze.

Vanaf 13 jaar staat de verdergaande zelfstandigheid centraal en treden in deze periode (veelal al op iets jonger leeftijd) de lichamelijke ontwikkelingen op die het begin van de pubertijd aankondigen. Gastvrij werkt niet met kinderen in deze leeftijdsgroep. De gastouders van Gastvrij hebben er echter in hun begeleiding op gelet dat de kinderen voldoende ontwikkeling hebben doorgemaakt om met plezier in hun volgende leeftijds- en ontwikkelingsfase te stappen.